

# PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

PRÁVO ZAMĚSTNANECKÝCH,  
ZAKÁZKOVÝCH A ŠKOLNÍCH  
VÝTVORŮ

*Snímky slouží k orientaci posluchačů přednášek  
a k činění si poznámek.*

*Nenahrazují přednášky, učebnice ani cvičebnice.*

verze 1.2 (2014)

© Ivo Telec, 2007

2

## TEMATICKÝ OBSAH

1. Střet ochrany investice a duševního vlastnictví
2. Zaměstnanecké dílo
3. Zaměstnanecký umělecký výkon
4. Podnikový vynález apod.
5. Zaměstnanecký průmyslový vzor
6. Zakázkové nebo soutěžní dílo
7. Školní dílo; zákonná licence knihovní, domněnka smluvní licence pro vysokou školu

3



4



5

## POTENCIÁLNÍ STŘET

hospodářská investice zaměstnavatele

v.

duševní vlastnictví závislého zaměstnance

6

## ⇐ ZÁKONODÁRNÉ ŘEŠENÍ

- ✓ zaměstnancovo vlastnění práva z duševního vlastnictví  
✗
- ✓ zaměstnavatelův výkon zaměstnancových majetkových práv z duševního vlastnictví

7

## ZAMĚSTNANECKÉ DÍLO<sup>®</sup>

- **Trvalý věcný status výtvoru**  
*např. habilitační práce akademického pracovníka ke splnění požadavku zaměstnavatele na řádný výkon práce, popis technického řešení výzkumného pracovníka, posudek disertační práce aj.*
- **Vyjádření** literární, fotografické, filmové aj.,  
*např. populárně vědecký film*

§ 58 a. z.

8



9



- **Vytvořeno ke splnění závazku** vyplývajícího z **pracovního** nebo **služebního poměru**  
*např. závazku z pracovní smlouvy výzkumného pracovníka v klinické psychologii, závazku z vnitřního mzdového předpisu, závazku z konkrétního pracovního pokynu, závazku z popisu práce ap., a to v rámci smlouvy ap.*

10



### 1. skutečné

ke splnění pracovního **závazku**

### 1. smyšlené (fiktivní)

ke splnění **závazku** z objednávky:

- počítačový program
  - databáze
  - kartografické dílo
- srv. *work made for hire*

11



- **Autorské právo vlastní zaměstnaný autor**
- **Právo výkonu majetkových** autorských práv **má zaměstnavatel** pod svým jménem a na svůj účet (pro sebe či pro třetího)
- ✓ **postoupitelnost** ➔ souhlas zaměstnance  
✗ převod podniku
- ✓ **zánik** vykonavatele práva bez nástupce  
➔ výkon práva autorovi

12



- **Podmíněné právo zaměstnance na licenci** za obvyklých, *např. honorářových*, podmínek
  - ✗ **vážný** důvod zaměstnavatele  
*např. soutěžní či utajovací*
- **Podmíněno** nevykonáváním nebo nedostatečným vykonáváním práva zaměstnavatelem
  - ☛ **důkaz skutku**; prokázání skutkového tvrzení

13



- **Vyvratitelná zákonná domněnka souhlasu** zaměstnaného autora ke:
  1. zveřejnění
  2. úpravám, zpracování vč. překladu, spojení s jiným dílem, zařazení do souboru
  3. uvádění díla na veřejnost pod jménem zaměstnavatele

14



4. dokončení díla jiným při:
- i. prodlení zaměstnance přes výzvu zaměstnavatele k dokončení díla
  - ii. zániku pracovního závazku zaměstnance k dokončení díla  
*např. výpovědí pracovní smlouvy*

15



- **Právo autora na dodatečnou přiměřenou odměnu** (dispozitivně) ☺ €
  - ✓ vyplacená mzda      ✗ zisk z práv
  - ✓ význam díla pro dosažení zisku
  - ✗ počítačové programy, kartografická díla, databáze (dispozitivně ano) ☹ €

16

## ZAMĚSTNANECKÝ UMĚLECKÝ VÝKON

- **Obdoba** (analogie) se zaměstnaneckým dílem § 74 a. z.  
*např. hudební výkon violisty či dirigenta nebo herecký výkon činoherce, zaměstnaných v divadle, klavírní doprovod akademického pracovníka umělecké vysoké školy*

srv. např. dekr. pres. rep. č. 129/45 Sb. z. a n.,  
o stát. orch. Česká filharmonie

17

## PODNIKOVÝ VYNÁLEZ apod.

- **Trvalý věcný status podnikového vynálezu**  
*např. konstrukční řešení konstruktéra dle pracovního závazku* § 9-10 z. č. 527/90 Sb.
- **Dispozitivní legální přechod majetkového práva na zaměstnavatele**  
↑
- **Vyrozumívací a předávací povinnost** zaměstnaného **původce** vůči zaměstnavateli
  - ☛ posouzení vynálezu zaměstnavatelem

18



- **2 měsíce** ⌚ na uplatnění **zaměstnavatelova práva na patent vůči původci** (zaměstnanci)
  - ✗ ← **zpětný přechod** (recesse) **práva na patent na původce**
- **Zákonná povinnost mlčenlivosti** obou stran o vynálezu v této době 🔒

19



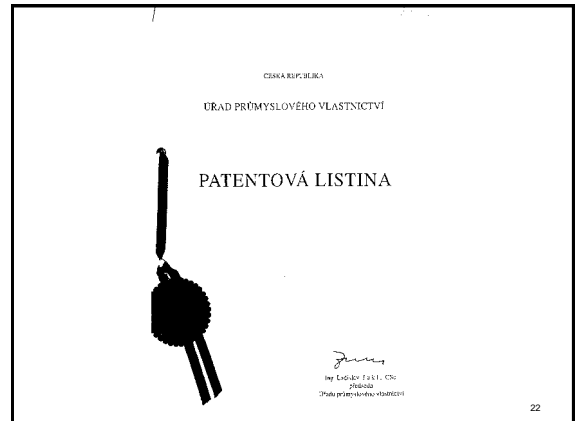
- **Právo původce na přiměřenou odměnu** při zaměstnavatelově uplatnění práva na patent € 😊
- **Ukazatelé:**
  - technický a hospodářský význam vynálezu
  - přínos z možného využití nebo jiného uplatnění
  - materiální podíl zaměstnavatele
  - rozsah pracovních úkolů (zadání) původce

20



- **Právo původce na dodatečné vypořádání** € 😊
  - ↑
- **Zjevný nepoměr:**  
již vyplacená odměna ✗ pozdější přínos
- **Zdaňováno** jako příjem z průmyslového aj. duševního vlastnictví; též ←

21



22

## ZAMĚSTNANECKÝ PRŮMYSLOVÝ VZOR

- **Ihůta 3 měsíce** pro zaměstnavatelovo uplatnění práva vůči původci ⌚
- **zaměstnavatelova povinnost mlčenlivosti** ještě další měsíc od zpětného přechodu práva na zaměstnance 🔒
- **Ukazatelé odměny:** €
  - přínos dosažený užíváním
  - materiální podíl zaměstnavatele
  - rozsah zadání původce § 13-14 z. č. 207/00 Sb.

23



24



25



26

## ZAKÁZKOVÉ NEBO SOUTĚŽNÍ DÍLO<sup>©</sup>

- **Vyvratitelná domněnka objednatelovy licence** k užití objednaného díla k účelu vyplývajícimu ze smlouvy o dílo § 61 a. z.
- **Užití objednaného díla nad rámec účelu**
  - ☛ smluvní licence
  - ☛ zákonná licence

27



- **Omezení zhotovitelova výkonu** vlastních majetkových práv autorských:
    - ✓ oprávněnými zájmy objednatele:
      1. osobními
      2. majetkovými
- např. na ztotožnění či rozlišení vlastní osoby objednatele či jeho zboží nebo zájmy soutěžními*

28



29

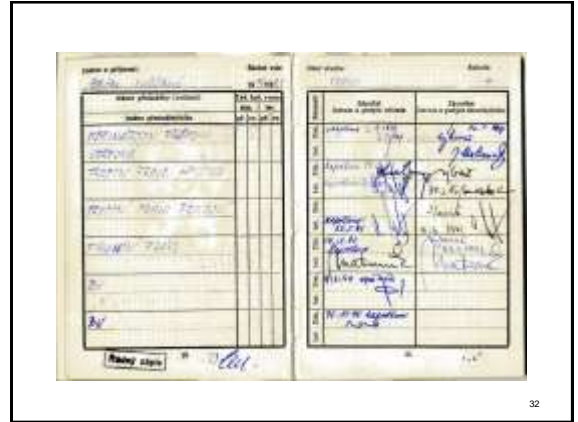
## ŠKOLNÍ DÍLO<sup>©</sup>

- *Např. disertační, diplomová či seminární práce, model, výkres, počítačový program* aj.
- **Věcný status** § 60 a. z.  
tvůrcem (autorem) student (žák) ke splnění studijních (školních) **povinností vyplývajících** z jeho právního poměru ke konkrétní škole, školskému či vzdělávacímu zařízení (zadavateli)  
*např. povinnost ze studijního a zkušebního řádu*

30



31



32

↩

- **Užití školního díla k vnitřní potřebě konkrétní školy, např. v jejím intranetu**
  - bezúplatná „zákonná“ licence © § 35/3,4 a. z. (správně **nevyratitelná domněnka poskytnutí smluvní licence** v poměru 2 stran, kdy nejde o veřejnost):

1. **bez** přímého či nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu školy
2. **výukově** nebo k **vnitřní potřebě** školy, **osobně** vymezené okruhem žáků nebo studentů, orgánů a zaměstnanců a **věcně vymezené** činností školy

→

33

↩

a to s **příkazem** přiměřeného uvedení:

3. **jména** autora **X** anonymní dílo nebo jména školy apod., pod jejímž jménem je školní dílo uváděno na veřejnost
4. **názvu** díla
5. **pramene**

34

↩

- **Všeobecný zákaz užití školního aj. díla školou aj. osobou způsobem snižujícím jeho hodnotu** (zákaz znehodnocení díla)
  - **osobnostní právo** autora na **nedotknutelnost** svého díla

§ 11/3 a. z.

35

↩

- **Užití nad rámec vnitřní potřeby školy**
  - **nároková smluvní licence školy** = **kontraktační povinnost autora** např. k **tiskovému rozmnožování a rozšiřování díla** za **obvyklých, např. honorářových, smluvních podmínek**
- **Právo autora odepřít licenci ze závažného důvodu, např. osobního**
  - X** bezdůvodné odepření licence
    - **žaloba školy** k nahrazení chybějícího projevu autorovy vůle soudem

36



- **Omezený výkon autorova majetkového práva** k užití **svého** školního díla (dispozitivně), a to:
  - oprávněnými **osobními** nebo **majetkovými zájmy školy**, *např. na označení totožnosti své osoby nebo svých služeb, vyjádřeném dílem grafickým, soutěžními zájmy školy aj.*
  - „oprávněnost“ zájmů školy
    - smlouva, zákon, rozhodnutí

37



- **Zákonné právo školy na příspěvek** na úhradu **nákladů školy** na autorovo vytvoření školního díla,  
*např. na materiál nad běžnou provozní režii, z dosaženého autorova výdělku z užití školního díla, dle okolností, např. dle přínosu školy aj., až do skutečné výše nákladů školy*
- + přihlídnutí k **výši výdělku** dosaženého školou z licenčního užití školního díla

38



- **Vlastnictví hmotné věci** (nosiče díla)
  - ✓ vlastníkem věci, kdo věc pořídil
  - ✓ **odevzdáním** školního díla s věcí nabývá vlastníctví věci škola **shodou vůle** (není-li jiné dispozice);  
projev právní doktríny **sledování osudu významnějšího** díla jeho méně významným nosičem (nezmaření účelu odevzdání školního díla)
- ↓
- **Autorské právo na účelové zpřístupnění věci** (nosiče díla) jejím vlastníkem § 12/3 a. z.

39

## KNIIHOVNÍ ZÁKONNÁ LICENCE

- **Bezúplatná zákonná licence knihovni** k **půjčování** originálů či rozmnoženin **obhájených** diplomových, rigorózních, disertačních a habilitačních prací na místě samém § 37/1d a. z.
  - výzkum či soukromé studium
  - ✗ autorovo vyloučení

40



- **Třístupňový test** (*The Three-step-test*) § 29/1 a. z.
  1. **zvláštní zákonný případ výjimky** či omezení majetkového práva autorského
  2. **užití nerozporné s běžným způsobem užití**
  3. **bez nepřiměřeného dotčení oprávněných osobních** (morálních) nebo majetkových **zájmů** autora (žáka nebo studenta)

41

## DOMNĚNKA SOUHLASU VŮČI VYSOKÉ ŠKOLE

- **Legální povinnost** vysokých škol nevdělečně **zveřejňovat obhájené** závěrečné práce svých studentů a posudky na ně ve veřejném zájmu
- **Okolnost vylučující protiprávnost** jednání vysoké školy
  - **nevyvratitelná domněnka** studentova souhlasu vůči vysoké škole § 47b z. č. 111/98 Sb., o vys. školách
  - = **zvláštní** soukromoprávní režim vedle a. z.

42

## JUDIKATURA

*Závěrečná diplomová práce na vysoké škole, resp. univerzitě může být účinným namítacím materiálem proti novosti vynálezu tehdy, jestliže byla před prioritou zpřístupněna neomezenému kruhu osob, např. jejím uloženíím ve veřejně přístupné knihovně.*

*Jakl 171.*

43



44

## JUDIKATURA

*Jakl, Sběrka správních rozhodnutí ve věcech průmyslových práv. Praha 1998/2.<sup>2</sup>*

45

## LITERATURA

*Telec, Školní díla. Čas. pro práv. vědu a praxi, 2005/4.  
Význam zveřejňování závěrečných prací. Žurnál UP, 2006/20. Muni, 2006/5.  
Zakázková díla architektonická. Právní rozhledy, 2010/19.  
Zveřejňování posudků závěrečných prací. Žurnál UP, 2006/21. Muni, 2006/6.  
*Telec, Tůma, Autorský zákon, Komentář. Praha 2007.**

46



47

Foto:

Toulovcovy maštale, Čechy, Česko 2004  
Fryšava pod Žakovou horou, Morava, Česko 2006

48